

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ
ΓΙΑ ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ
ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ
ΣΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Δρ Αθηνά Μιχαηλίδου
Υπουργός Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας

Λευκωσία, 16 Οκτωβρίου 2025

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Ψηφιακή Εκπαίδευση

Key enabling factors for successful digital education and training

15 April 2023
#EuropeanYearsSkills

Over the last few years, **digital technologies have contributed to increasing the quality of education and training** in Europe, and made it more accessible and inclusive, helping us quickly respond to crises like COVID-19 or the war in Ukraine with distance learning. But despite many excellent initiatives and examples of innovation, efforts have so far not resulted in systemic digital transformation in education and training. Member States face challenges as concern choosing the right strategies and investments to **ensure all students and teachers have access to digital education and training infrastructure, equipment and content** and can use them in a meaningful way.

The Commission proposed a **Council Recommendation on the key enabling factors for successful digital education and training**. The Recommendation aims to support Member States in the digital transformation of their education and training systems by proposing a coherent framework for investment, governance and capacity-building for effective and inclusive digital education and training.

only around **one-third** of students entered schools with strategies on how to use digital technologies in teaching and learning

1/3

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

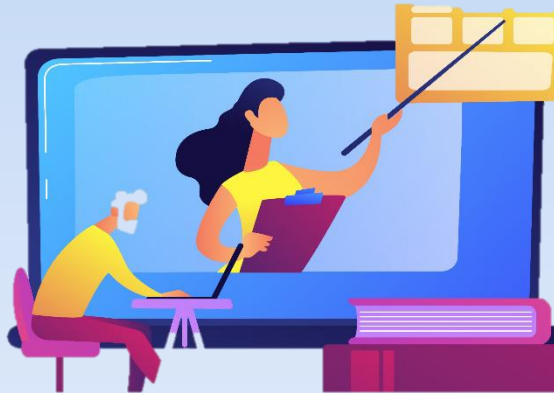
Βασικοί Πυλώνες

Ψηφιακά Ικανό
Σχολείο

DigCompOrg

Ψηφιακά Ικανοί/ές
Εκπαιδευτικοί

DigCompEdu

Ψηφιακά Ικανοί
Μαθητές/τριες

DigComp2.2

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Βασικές Αρχές

- Υποστηρικτικός ρόλος στη μαθησιακή διαδικασία
 - Προσθετική Παιδαγωγική Αξία
- Κυρίαρχος ο ρόλος της Παιδαγωγικής
- Δίκαιη και Ισότιμη πρόσβαση και αξιοποίηση από όλους/όλες (εκπαιδευτικούς και μαθητές/μαθήτριες) για τη ΜΑΘΗΣΗ, την ΕΥΗΜΕΡΙΑ και ΕΥΡΥΤΕΡΑ ΤΗ ΖΩΗ.
- Καθοριστικός ο ρόλος των εκπαιδευτικών στην επιτυχή αποτελεσματική αξιοποίηση, γι' αυτό χρειάζονται διά βίου επαγγελματική μάθηση, ενεργό συμμετοχή στο σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των τεχνολογιών.

Στρατηγικός Σχεδιασμός

Ψηφιακός Μετασχηματισμός με εθνικά κονδύλια
και κονδύλια από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

- Αναβάθμιση των τεχνολογικών υποδομών
- Ενσωμάτωση και αξιοποίηση τεχνολογίας στις σχολικές μονάδες και στη διοίκηση του εκπαιδευτικού συστήματος
- Επικαιροποίηση των Αναλυτικών Προγραμμάτων με ενσωμάτωση δεξιοτήτων 21^{ου} αιώνα, ψηφιακών ικανοτήτων και της προσέγγισης STEM
Παιδαγωγική | Δείκτες | Υποστηρικτικό Υλικό | Αξιολόγηση
- Προγράμματα Επαγγελματικής Ενδυνάμωσης των Εκπαιδευτικών στην Ψηφιακή Εποχή
- Καλλιέργεια της Ψηφιακής Πολιτότητας των μαθητών/μαθητριών

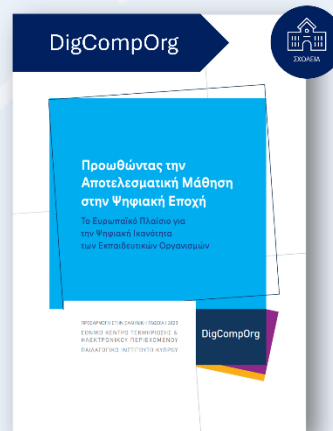
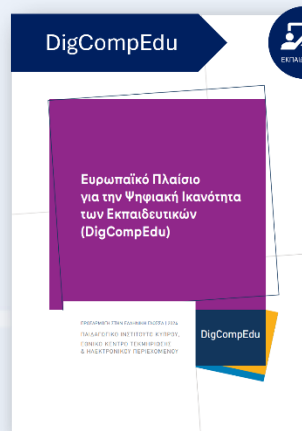
Πλαίσια και Οδηγίες

ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ

ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ

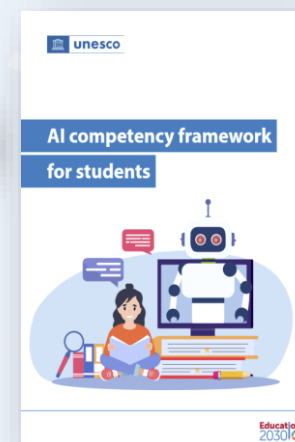
Σε αναμονή το DigComp 3.0
προς το τέλος του 2025

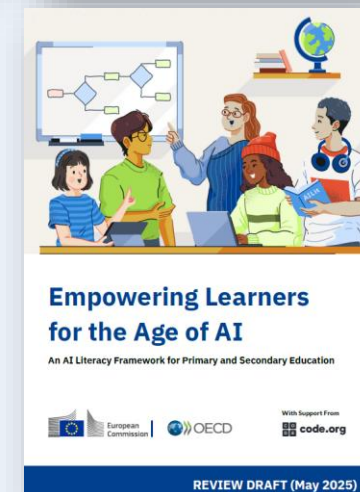
Πλαίσια Ψηφιακών Ικανοτήτων

<https://www.unesco.org/en/articles/ai-competency-framework-teachers>

<https://www.unesco.org/en/articles/ai-competency-framework-students>

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Προκλήσεις

Ενσωμάτωση
Ψηφιακών
Ικανοτήτων στα
Αναλυτικά
Προγράμματα

Ανάπτυξη Ψηφιακών
Ικανοτήτων
Εκπαιδευτικών και
Μαθητών/Μαθητριών

Υπεύθυνη,
Δεοντολογική
Δημιουργική
Αξιοποίηση
του
Ψηφιακού Κόσμου

Καλλιέργεια
Κουλτούρας
Ψηφιακής
Πολιτότητας

Δεξιότητες 21^{ου}
Αιώνα
με έμφαση στην
Κριτική Σκέψη

ΥΠΑΝ και ΤΝ (2019-σήμερα)

Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών για την ΤΝ
ΠΕΕΑΨΙ – ΜΕ09
Συμμετοχή σε ερευνητικά Προγράμματα (π.χ ΑΙ4ΕΔΥ) για εκπαιδευτική τεκμηρίωση

2019–2024

Σεπτέμβριος – Οκτώβριος
- Σύσταση Ομάδας Εργασίας ΥΠΑΝ
- Εισαγωγική Επιμόρφωση Στελεχών Εκπαίδευσης

2024

Γενάρης
- Εισαγωγική Επιμόρφωση Επιθεωρητών ΥΠΑΝ

2025

Μάρτιος
Έναρξη Εργασίας στο Κείμενο Πολιτικής και Κατευθυντήριων Γραμμών
Απρίλης
1^η Ανατροφοδότηση από Μέλη Συμβουλευτικής Επιτροπής

2025

Σεπτέμβριος
- Οριστικοποίηση Κειμένου
- Προεργασία για Σχέδιο Δράσης
- Σχεδιασμοί για Προγράμματα Επιμόρφωσης

2025

2024

Ιούνιος 2024
Έγκριση Οδικού Χάρτη για Αξιοποίηση της ΤΝ στην εκπαίδευση

2024

Νοέμβριος – Δεκέμβριος
- Χαρτογράφηση Δράσεων για την ΤΝ(2024)
- Σύσταση Συμβουλευτικής Επιτροπής Ειδικών για θέματα ΤΝ στην Εκπαίδευση

2025

Φεβρουάριος
Εναρκτήρια Συνάντηση Συμβουλευτικής Επιτροπής
- Προτεραιότητες
- Εκπαιδεύσεις και Επιμορφώσεις

2025

Απρίλιος – Αύγουστος
- Ολοκλήρωση Κειμένου
- Συνέργειες για προγράμματα επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών

Ομάδες Εργασίας

Συμβουλευτική Επιτροπή Ειδικών Εμπειρογνομώνων

Dr Wayne Holmes, UCL,
Council of Europe (Lead
Expert AI&ED), IRCAI (Senior
Researcher) UNESCO Chair

Mrs Lidjia Kralj, Education Analyst &
Advisor, Expert for AI & Data,
European Commission, UNESCO

Δρ Παναγιώτα Κενδέου,
Distinguished McKnight University
Professor, University of Minnesota

Δρ Λούση Αβρααμίδου,
Director of the Centre of
Learning and Teaching,
University of Groningen

Δρ Χαρούλα Αγγελή,
Καθηγήτρια στο Τμήμα
Επιστημών της Αγωγής,
Πανεπιστήμιο Κύπρου

Dr Jahna Otterbacher, Dean and
Associate Professor, Ανοικτό
Πανεπιστήμιο Κύπρου

Ομάδα Εργασίας ΥΠΑΝ

- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου
- Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης
- Διεύθυνση Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης
- Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής
Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και
Κατάρτισης
- Μονάδα Τεχνολογιών της Πληροφορίας
και Επικοινωνίας

Εθνικό Πλαίσιο για την ΤΝ και ΥΠΑΝ

- Ευθυγράμμιση με Εθνικές Πολιτικές σε θέματα Ψηφιακής Εκπαίδευσης και ΤΝ
- Συνεργασία και Συνέργειες με:
Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής σε θέματα:
 - Ψηφιακής Πολιτικής
 - Πλαίσιο πολιτικής και Στρατηγικής για την ΤΝ
 - Εθνικής Εξειδικευμένη Επιτροπή Κύπρου για την Τεχνητή Νοημοσύνη (Εθνικό AI Taskforce)

Βασικοί Άξονες Γραμματισμού στην ΤΝ

- Μαθαίνοντας για την Τεχνητή Νοημοσύνη (Learning for AI)
ΓΝΩΣΕΙΣ | ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ | ΣΤΑΣΕΙΣ για τα συστήματα ΤΝ
- Μαθαίνοντας με την Τεχνητή Νοημοσύνη (Learning with AI)
Αξιοποίηση τεχνολογιών ΤΝ για υποστήριξη της διδασκαλίας & μάθησης
- Μαθαίνοντας Τεχνητή Νοημοσύνη (Learning AI)
μάθηση για ανάπτυξη συστημάτων, εργαλείων και εφαρμογών Τεχνητής Νοημοσύνης

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ
ΓΙΑ ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ

Τεχνητής Νοημοσύνης

ΣΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σκοπός

- Θέτουμε το Πλαίσιο για αξιοποίηση της ΤΝ στη Δημοτική και Μέση Εκπαίδευση
- Εξασφαλίζουμε ότι η ΤΝ θα συμβάλει θετικά στην εκπαιδευτική διαδικασία

“...για το καλώς νοούμενο συμφέρον και την ευημερία των μαθητών/μαθητριών, των εκπαιδευτικών και των γονέων, κηδεμόνων και φροντιστών των παιδιών...”

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ
ΓΙΑ ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ

Τεχνητής Νοημοσύνης

ΣΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Στόχοι

• Ευκαιρίες

που προσφέρουν τα συστήματα ΤΝ για τη διδασκαλία και μάθηση στην βάση παιδαγωγικής τεκμηρίωσης για αποδεδειγμένη προσθετική αξία

• Προκλήσεις

Κριτική θεώρηση των προκλήσεων ιδιαίτερη προσοχή για προστασία και ασφάλεια ΕΜΕΝΑ και των ΑΛΛΩΝ

Ευκαιρίες

Μερικές από τις ευκαιρίες που ιαχυρίζονται κάποιοι ερευνητές/ερευνητήριες ότι προσφέρονται σε σχέση με ενδεχόμενη αξιοποίηση των συστημάτων ΤΝ είναι οι ακόλουθες:

➔ **Μαθησιακός Σχεδιασμός** (ανάπτυξη, εφαρμογή, αναστοχασμός και ενδεχόμενος επανασχεδιασμός στρατηγικών διδασκαλίας και μάθησης, π.χ. σχεδιασμός Αναλυτικού Προγράμματος, σχεδίων μαθήματος, διδασκαλία κ.ά.).

➔ **Δημιουργία υποστηρικτικού και μαθησιακού υλικού** (υλικό το οποίο αξιοποιείται σε ένα μαθησιακό σχεδιασμό και μπορεί να έχει ποικίλες μορφές, ανάλογα με τον μαθησιακό σκοπό που εξυπηρετεί, π.χ. φύλλα εργασίας, σημειώσεις, εργασίες όλων των τύπων αξιολόγησης της μάθησης, εικόνες, κείμενα, διαγράμματα, αναποροστάσεις κ.ά.).

➔ **Εξοικειωμένη μάθηση και ανατροφοδότηση** (εκεί όπου το Διοικητικό Περιβάλλον Μάθησης (ΕΝΙΜΑΤΩΝΕΙ ΤΝ) τόσο για μαθητές/μαθήτριες όσο και για εκπαιδευτικούς, προσαρμοσμένος μαθησιακός σχεδιασμός και αντίστοιχο υποστηρικτικό υλικό, καθώς και υλικό αξιολόγησης ανάλογα με τις ειδικές ατομικές ανάγκες κάθε μαθητή/μαθήτριας, π.χ. εξοικειωμένες δραστηριότητες, απτικοποιημένο ή ακουστικό υλικό, δημιουργία απλοποιημένου ή πιο σύνθετου υλικού αξιολόγησης της μάθησης).

➔ **Διοικητικές εργασίες** (διοικητικές εργασίες οι οποίες απαιτούν χρονοβόρα επεξεργασία δεδομένων και πληροφοριών, π.χ. επεξεργασία αριθμητικών δεδομένων και εξαγωγή εκθέσεων, περίληψη και ανάλυση εγγράφων, προβλέψεις κ.ά.).

➔ **Ανάλυση δεδομένων μάθησης** (learning analytics) για βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και χάραξη πολιτικής (π.χ. συστηματική ανάλυση δεδομένων από τη μαθησιακή διαδικασία για κατανόηση ατομικών αναγκών των μαθητών/μαθητριών, έγκαιρο εντοπισμό σημείων αδυναμίας και προσφορά παρεμβάσεων για στοχευμένες διδακτικές προσαρμογές με τεκμηριωμένα στοιχεία για στρατηγικές και σχέδια δράσης).

➔ **Υποστήριξη μαθησιακών προκλήσεων και ικανοτήτων** (έγκαιρη διάγνωση και υποστήριξη πολλών και διαφορετικών μαθησιακών αναγκών και ιδιομορφιών, π.χ. εισηγήσεις, νέοι τρόποι διάγνωσης, μετατροπή κειμένου σε ομιλία (Text-to-Speech) και το αντίθετο κ.λπ.).

Προκλήσεις

Μερικές από τις προκλήσεις που διαφαίνονται σε σχέση με την αξιοποίηση των συστημάτων ΤΝ στην εκπαίδευση αχετίζονται με θέματα που αφορούν στην ευημερία του ανθρώπου, την ποιότητα του παραγόμενου περιεχομένου καθώς και την προστασία του περιβάλλοντος.

Προκλήσεις σε σχέση με την **ευημερία του ανθρώπου** και την αλληλεπίδραση με συστήματα ΤΝ είναι:

➔ **Υπέρμετρη εμπιστοσύνη** (άκριτη αποδοχή και στήριξη) στα αποτελέσματα ή παράγωγα της ΤΝ, που οδηγεί σε περιορισμό της κριτικής σκέψης και της δημιουργικότητας (ασυλλόγηστη αναπαραγωγή περιεχομένου).

➔ **Συναισθηματική και ψυχολογική εξάρτηση από συστήματα ΤΝ** λόγω της αλληλεπίδρασης/διάδρασης. Επισημαίνεται πως η αλληλεπίδραση του ανθρώπου με συστήματα ΤΝ και ιδιαίτερα των ανηλίκων τείνει να γίνει φυσιολογική κοινωνική σχέση, ενώ δεν είναι.

➔ **Παρανοήσεις και απώλεια αίσθησης του φυσικού κόσμου**¹⁰ κάτι που έχει παρατηρηθεί και σε άλλα ψηφιακά περιβάλλοντα, όπως είναι τα κοινωνικά δίκτυα.

➔ **Ανταγωνιστική σχέση ανθρώπου και συστημάτων ΤΝ**, ώστε να αμφισβητείται και να απαξιώνεται η ανθρώπινη ικανότητα και δημιουργικότητα.

➔ **Περιορισμός της ανάπτυξης δεξιοτήτων επικοινωνίας και συνεργασίας** σε ανθρώπινο επίπεδο.

➔ **Κοινωνική απομόνωση** και οι συνέπειές της.

Θεμελιώδεις Αρχές

Κατευθυντήριες Γραμμές για Υπεύθυνη και Δεοντολογική Αξιοποίηση της Τεχνητής Νοημοσύνης στη Δημοτική και Μέση Εκπαίδευση

Γλωσσάρι όρων

Μέρος Α'
Θεμελιώδεις Αρχές
Βασική γνώση για την ΤΝ
και την εξέλιξη της
Ευκαιρίες
Προκλήσεις

Μέρος Β'
Σημαντικά Ζητήματα (6)
Συστάσεις
Λίστες Ελέγχου

Κατευθυντήριες
γραμμές και Συστάσεις
για
Εκπαιδευτικούς

Κατευθυντήριες
γραμμές και
Συστάσεις
για
Μαθητές/Μαθήτριες

Κατευθυντήριες
γραμμές
για
Γονείς, κηδεμόνες,
φροντιστές/στριες

Σημαντικά Ζητήματα για αξιοποίηση της ΤΝ στην Εκπαίδευση

Ηλικιακοί περιορισμοί

Όροι Χρήσης συστημάτων ΤΝ (Terms of Use)

Προσωπικά δεδομένα, πολιτική απορρήτου και ιδιωτικότητα

Μεροληψία (Bias)

Εγκυρότητα και αξιοπιστία των δεδομένων (data validity)

Δεοντολογία για τη Δημιουργία Περιεχομένου

Ζήτημα | Σύσταση | Λίστα Ελέγχου

! ΖΗΤΗΜΑ 1: Ηλικιακοί περιορισμοί χρήσης συστημάτων ΤΝ

Η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού¹⁹ ορίζει ως **παιδί κάθε άτομο κάτω των 18 ετών**, κατηγορία στην οποία εμπίπτουν όλοι/όλες οι μαθητές και οι μαθήτριες της Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης. Αυτός ο ορισμός ενεργοποιεί ένα αυστηρό πλαίσιο νομικής προστασίας, το οποίο καθιστά κάθε ενήλικο άτομο (γονέα, κηδεμόνα, εκπαιδευτικό) νομικά υπεύθυνο για την ασφάλεια, την ευημερία και την προστασία των παιδιών που βρίσκονται υπό την εποπτεία του.

Η ευθύνη αυτή επεκτείνεται και στον ψηφιακό κόσμο. Οι εταιρείες ανάπτυξης και διάθεσης συστημάτων ΤΝ 📱 συμπεριλαμβανομένης της Παραγωγικής ΤΝ (GenAI) 🗨️ περιορίζονται στην αναφορά μίας ελάχιστης ηλικίας χρήσης, χωρίς να προσαρμόζουν παιδαγωγικά τα προϊόντα τους ή να διασφαλίζουν την προστασία των ανηλίκων. Άρα η νομική υποχρέωση για την ασφαλή χρήση, μεταφέρεται πλήρως στους ενήλικες.

Συνεπώς, η οριοθέτηση, η επίβλεψη και η εκπαίδευση των παιδιών σχετικά με τη χρήση συστημάτων ΤΝ, όπως συστήνεται και η UNESCO¹², δεν αποτελεί απλώς ηθική υποχρέωση. Είναι η έμπρακτη εκπλήρωση της νομικής ευθύνης των ενηλίκων να προστατεύουν τα παιδιά από τους τεκμηριωμένους κινδύνους που επισμαίνεται η UNICEF¹⁸ για τη γνωστική και ψυχοσυναισθηματική τους ανάπτυξη.

Οι εταιρείες παροχής συστημάτων και εφαρμογών ΤΝ και ειδικά για συστήματα GenAI έχουν διαφοροποιημένες πολιτικές ηλικίας - κυρίως για λόγους συμμόρφωσης με τους νόμους - και απευθύνονται συνήθως σε χρήστες **άνω των 18 ετών**. Η ηλαιοψηφία των συστημάτων GenAI δεν επιτρέπει την πρόσβαση σε παιδιά κάτω των **13 ετών**, **παρότι κάποια αναφέρουν ότι όταν αυτή γίνεται θα πρέπει να τυγχάνει επίβλεψης από υπεύθυνο/υπεύθυνη ενήλικα. Για τις ηλικίες των 13-18 χρειάζεται «γονική συγκατάθεση» για πρόσβαση σε συστήματα GenAI.** Με την παροχή «γονικής συγκατάθεσης», ο/η ενήλικας αποδέχεται και καθιστάται αποκλειστικά υπεύθυνος/η για την εποπτεία της δραστηριότητας του παιδιού, την κατανόηση των όρων και την προστασία του από τους εγγενείς κινδύνους, ανεξάρτητα από τις επιμέρους προβλέψεις του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία των Δεδομένων 🗨️ (ΓΚΠΔ – GDPR¹⁹) για τη διαχείριση δεδομένων.

Ο ΓΚΠΔ στη χώρα μας αναφέρει ότι «...η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι σύννομη εάν το παιδί είναι τουλάχιστον δεκατεσσάρων (14) ετών. Για παιδί ηλικίας κάτω των δεκατεσσάρων (14) ετών, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι σύννομη κατόπιν συγκατάθεσης που παρέχεται ή εγκρίνεται από το πρόσωπο που έχει τη γονική μέριμνα του παιδιού».²⁰

ΣΥΣΤΑΣΗ 1 - Ηλικιακοί περιορισμοί χρήσης συστημάτων ΤΝ:

Με βάση τα πιο πάνω και λαμβάνοντας υπόψη διεθνείς οδηγίες και συστάσεις ΔΕΝ συστήνεται παιδιά κάτω των 14 ετών να διαθέτουν προσωπικό λογαριασμό για πρόσβαση σε συστήματα ΤΝ, ούτε να χρησιμοποιούν λογαριασμό άλλου στόμου. Εξάιρεση αποτελούν συστήματα ΤΝ που θα τύχουν έγκρισης από το ΥΠΑΝ για εκπαιδευτικούς σκοπούς και προϋποθέτουν «γονική συγκατάθεση».

Για παιδιά από 14-18 ετών, συστήνεται «γονική συγκατάθεση» για την πρόσβαση σε συστήματα ΤΝ, με προσωπικό λογαριασμό εντός ή εκτός παιδαγωγικού πλαισίου.

Η «γονική συγκατάθεση» δεν πρέπει να αποτελεί τυπική πράξη, καθώς μεταβιβάζει νομικά όλη την ευθύνη στον/στην ενήλικα. Αντιθέτως, επιβάλλεται να αποτελεί συνειδητή απόφαση, για την προστασία των δικαιωμάτων, των προσωπικών δεδομένων και της ευημερίας του παιδιού. Αυτό προϋποθέτει ενεργή, συνεχή εποπτεία, σαφή οριοθέτηση και εκπαίδευση του παιδιού για τις αρχές και τον τρόπο λειτουργίας των συστημάτων ΤΝ. Αυτή η συνειδητή και ενεργός στάση αποτελεί την ουσιαστική εκπλήρωση της υποχρέωσης για την προστασία κάθε ανηλίκου στον ψηφιακό κόσμο.

ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ 1 - Ηλικιακοί περιορισμοί χρήσης συστημάτων ΤΝ:

- ✓ Γνωρίζω ότι τα ηλικιακά όρια χρήσης που αναφέρονται σε συστήματα ΤΝ δεν προστατεύουν απαραίτητα τα παιδιά από παραβίαση των δικαιωμάτων τους και έκθεσή τους σε περιβάλλοντα που δεν είναι αντίστοιχα της ηλικιακής τους ωριμότητας.
- ✓ Ενημερώνομαι και ενημερώνω για τα ηλικιακά όρια εφαρμογών ΤΝ, αλλά κατανοώ ότι αυτά μεταβιβάζουν την ευθύνη στους ενήλικες, κάτι που συμμορφώνεται με τον ΓΚΠΔ της χώρας μου.
- ✓ Γνωρίζω ότι για τα παιδιά κάτω των 14 ετών δεν συστήνεται η δημιουργία λογαριασμού και πρόσβασης σε συστήματα ΤΝ και ειδικότερα σε συστήματα GenAI, εκτός και αν αυτά τύχουν έγκρισης από το ΥΠΑΝ, για εκπαιδευτικούς σκοπούς.
- ✓ Σε περίπτωση που χρειάζεται να δώσω ή να ζητήσω «γονική συγκατάθεση» για χρήση συστημάτων ΤΝ βεβαιώνομαι ότι ενημερώνω ή έχω τύχει πλήρους ενημέρωσης για τον σκοπό και τον τρόπο χρήσης, καθώς και για τον δικό μου εποπτικό ρόλο για την ευημερία και ασφάλεια του παιδιού.
- ✓ Διασφαλίζω, κατά το δυνατό, ότι τα συστήματα ΤΝ που ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν σε εκπαιδευτικό περιβάλλον διαφυλάσσουν τα παιδιά από οποιονδήποτε κίνδυνο (επιβλαβές περιεχόμενο, εθισμός, έκθεση προσωπικών δεδομένων κ.λπ.).]

Εκπαιδευτικοί και Εκπαιδευτές/τριες

Βασικές Αρχές για την αξιοποίηση της ΤΝ από εκπαιδευτικούς Δημοτικής και εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές Μέσης Εκπαίδευσης:

Ανθρωποκεντρική Προσέγγιση: Ο/η εκπαιδευτικός και εκπαιδευτής/εκπαιδευτρια διατηρεί τον κεντρικό ρόλο στην καθοδήγηση των μαθητών/μαθητριών, αξιοποιώντας την ΤΝ για να εμπλουτίσει, όχι να αντικαταστήσει, την ανθρώπινη αλληλεπίδραση και την κριτική σκέψη.

Πρότυπο Δεοντολογίας και Υπεύθυνης Χρήσης: Οι εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές/εκπαιδευτριες οφείλουν να αποτελούν πρότυπο δεοντολογικής χρήσης της ΤΝ για τους/τις μαθητές/μαθητρίες τους, επιδεικνύοντας υπεύθυνη και κριτική προσέγγιση στις τεχνολογίες της ΤΝ, επιλέγοντας τότε και πώς θα την αξιοποιήσουν και πότε θα αποσύρουν τη χρήση της.

Προαγωγή Κριτικής Σκέψης, Ψηφιακής Ικανότητας και Γραμματισμού Δεδομένων, Πληροφοριών και ΤΝ: Η αξιοποίηση συστημάτων ΤΝ, εκεί όπου κρίνεται αναγκαία, πρέπει πρώτα να προωθεί την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, της ψηφιακής ικανότητας, του γραμματισμού δεδομένων, των πληροφοριών και ΤΝ των μαθητών και μαθητριών.

Ισότιμη Πρόσβαση και Συμπερίληψη: Εκεί όπου επιτρέπεται και κρίνεται παιδαγωγικά ωφέλιμη η χρήση συστημάτων ΤΝ σε μαθητές/μαθητρίες, θα πρέπει να διασφαλίζεται η ισότιμη πρόσβαση σε συστήματα ΤΝ για όλους τους/τις μαθητές/μαθητρίες, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορετικές ανάγκες και το υπόβαθρό τους. Η χρήση συστημάτων ΤΝ πρέπει να προάγει την ισότητα, τη συμπερίληψη και να μην ενισχύει τις υπάρχουσες ανισότητες.

Συνεχής Επαγγελματική Ανάπτυξη: Οι εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές/εκπαιδευτριες επιβάλλεται να είναι ενήμεροι/ενήμερες για τις εξελίξεις στην ΤΝ και τις δεοντολογικές προκλήσεις που συνεπάγονται, καθώς και να συμμετέχουν σε προγράμματα επαγγελματικής ανάπτυξης σχετικά με την ΤΝ στην εκπαίδευση.

Ανθρωποκεντρική
Προσέγγιση

Πρότυπο Δεοντολογίας και
Υπεύθυνης Χρήσης

Προαγωγή Κριτικής Σκέψης, Ψηφιακής
Ικανότητας και Γραμματισμού
Δεδομένων, Πληροφοριών και ΤΝ

Ισότιμη Πρόσβαση και Συμπερίληψη

Συνεχής Επαγγελματική
Ανάπτυξη

Κατευθυντήριες Γραμμές και Συστάσεις

Μαθησιακός Σχεδιασμός με αξιοποίηση συστημάτων ΤΝ: Αξιοποιήστε εργαλεία και περιβάλλοντα ΤΝ για τον μαθησιακό σας σχεδιασμό μόνο όταν αυτά προωθούν τους μαθησιακούς στόχους. Εκεί όπου κρίνεται παραγωγικό και χρήσιμο να αξιοποιήσετε συστήματα ΤΝ για δημιουργία εκπαιδευτικού υποστηρικτικού υλικού για πληροφόρηση, αξιολόγηση ή διαφοροποίηση, βεβαιωθείτε ότι το υλικό είναι κατάλληλο, έγκυρο και αξιόπιστο, με αναφορά στη διαδικασία παραγωγής του. Ως ψηφιακή τεχνολογία μπορεί να ενισχύσει τις επαγγελματικές σας ικανότητες, αλλά όχι να τις αντικαταστήσει. Η υιοθέτηση μίας ενεργητικής, κριτικής και συνειδητής προσέγγισης στη χρήση της, θα διασφαλίσει ότι εσείς, ως επαγγελματίες, παραμένετε οι κυρίαρχοι της σκέψης και της δημιουργικότητάς σας, διασφαλίζοντας την αποφυγή εξάρτησης από την ΤΝ. Η τεχνολογία πρέπει να υπηρετεί τον άνθρωπο, και όχι το αντίστροφο.

Παιδαγωγικά κατάλληλα για μαθητές/μαθητρίες: Βεβαιωθείτε ότι κάθε φορά που χρησιμοποιείτε την τεχνολογία, αυτό γίνεται πάντα σε κατάλληλα εκπαιδευτικά τεχνολογικά περιβάλλοντα που διασφαλίζουν την ασφάλεια, τη δικαιοσύνη, και τη συμπερίληψη και μόνο όταν υποστηρίζει τη μαθησιακή διαδικασία και έχει παιδαγωγική προσθετική αξία. Η χρήση συστημάτων ΤΝ δεν μπορεί να λειτουργεί ως αυτοσκοπός. Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να αξιοποιούνται, από μαθητές/μαθητρίες, συστήματα ΤΝ που έχουν τύχει έγκρισης από το ΥΠΑΝ για εκπαιδευτικούς σκοπούς και προϋποθέτουν «γονική συγκατάθεση» για παιδιά κάθε ηλικίας.

Ηλικιακά κατάλληλα για μαθητές/μαθητρίες: Εκεί όπου θα αξιοποιηθούν συστήματα ΤΝ από μαθητές/μαθητρίες, βεβαιωθείτε ότι έχει προηγηθεί η βασική γνώση και ενημέρωση των παιδιών για τη δεοντολογική χρήση τους. Βεβαιωθείτε ότι η ηλικία των μαθητών/μαθητριών επιτρέπει την παιδαγωγική αξιοποίηση και χρήση συστημάτων ΤΝ. Βεβαιωθείτε ότι έχετε ενημερώσει γονείς/κηδεμόνες και έχετε λάβει σχετική γονική συγκατάθεση. Σύμφωνα με τις βασικές συστάσεις του ΥΠΑΝ, τα παιδιά κάτω των 14 ετών ΔΕΝ μπορούν να διαθέτουν προσωπικό λογαριασμό για πρόσβαση σε συστήματα ΤΝ, ούτε να χρησιμοποιούν λογαριασμό άλλου ατόμου, εκτός από τα εγκεκριμένα από το ΥΠΑΝ συστήματα ΤΝ. Για παιδιά από 14-18 ετών συνίσταται «γονική συγκατάθεση» για την πρόσβαση σε συστήματα ΤΝ με προσωπικό λογαριασμό εντός ή εκτός παιδαγωγικού πλαισίου.

Διύσκαλη Κριτικής Αξιολόγησης: Ενδυναμώνετε τους/τις μαθητές/μαθητρίες με ανάπτυξη ικανοτήτων για κριτική αξιολόγηση των πληροφοριών που παράγονται από εφαρμογές ΤΝ, αναγνώριση πιθανών προκαταλήψεων και ελέγχου των πληροφοριών από πολλαπλές έγκυρες πηγές που τους προωθείτε.

Δεοντολογικές Συζητήσεις: Αξιοποιήστε πολλαπλές παιδαγωγικές προσεγγίσεις και δημιουργήστε ευκαιρίες για συζήτηση με τους/τις μαθητές/μαθητρίες σχετικά με τις δεοντολογικές πιεσές της ΤΝ, όπως η ιδιωτικότητα των δεδομένων, τα πνευματικά δικαιώματα, η διαφάνεια των αλγορίθμων και ο πιθανός αντίκτυπος της ΤΝ και των εφαρμογών της στην κοινωνία.

Σημαντικές Επισημάνσεις

Παρότι η ανεξάρτητη έρευνα δεν τεκμηριώνει ακόμα ότι η ΤΝ και οι εφαρμογές της προωθούν τη μάθηση, αυτή μπορεί να θεωρηθεί μόνο ως ένα εργαλείο που ίσως να ενισχύσει την εκπαιδευτική διαδικασία, χωρίς να αντικαταστήσει τον ρόλο του/της εκπαιδευτικού.

Ο Γραμματισμός για την ΤΝ, καθώς και η παιδαγωγική, δεοντολογική και αποτελεσματική χρήση της ΤΝ και των εφαρμογών της αποτελούν μέρος της επαγγελματικής ανάπτυξης του/της εκπαιδευτικού.

Η προώθηση της κριτικής σκέψης, της ψηφιακής ικανότητας και των ικανοτήτων ΤΝ για την ΤΝ είναι κλειδί για την προετοιμασία των μαθητών/μαθητριών για τον ψηφιακό κόσμο.

Λίστα Ελέγχου

Ανλαμβάνονται ότι ο Γραμματισμός για την ΤΝ αποτελεί μέρος της επαγγελματικής και διά βίου ανάπτυξης και μάθησης με σκοπό την κατάρτιση μου σε βασικές αρχές της ΤΝ και τις δεοντολογικές προκλήσεις που αυτή μπορεί να επιφέρει.

Κατανοώ ότι ο Γραμματισμός για την ΤΝ αφορά σε βασικές αρχές της ΤΝ, της λειτουργίας, των πηγών από όπου αντλούνται τα δεδομένα, της δεοντολογίας που αφορά στην ΤΝ και των επιπτώσεων της στον άνθρωπο και το περιβάλλον. Ακόμη, κατανοώ τι είναι και τι δεν είναι ΤΝ, ώστε αυτόνομα να μπορώ να αποφασίσω για ενδεχόμενη αξιοποίησή της στον μαθησιακό μου σχεδιασμό.

Ενημερώνομαι και συμμετέχω σε κοινότητες μάθησης με άλλους επαγγελματίες της εκπαίδευσης, με σκοπό την αξιολόγηση της καταλληλότητας, της ασφάλειας και της αποτελεσματικότητας συστημάτων ΤΝ. Ενδυναμώνομαι στην κριτική αξιοποίηση της ΤΝ στον μαθησιακό σχεδιασμό, χωρίς να είναι αυτοσκοπός και έχοντας ως προϋπόθεση τη διασφάλιση της προστασίας των δικαιωμάτων των παιδιών και την προώθηση της μάθησής τους.

Παρόλο που η αξιολόγηση των εφαρμογών ΤΝ γίνεται από ειδικούς, εκεί όπου την χρησιμοποιώ, βεβαιώνομαι ότι τα παραγόμενα αποτελέσματα διέπονται από εγκρότητα, αξιοπιστία και δεν παραβιάζουν προσωπικά δεδομένα και πνευματικά δικαιώματα.

Παρότι δεν υπάρχουν ακόμη τεκμήρια για την παιδαγωγική προσθετική αξία της ΤΝ στη μάθηση, εάν επιλέξω να χρησιμοποιήσω εφαρμογές και περιβάλλοντα ΤΝ με τους/τις μαθητές/μαθητρίες μου, διασφαλίζω ότι αυτά έχουν τύχει έγκρισης από το ΥΠΑΝ.

Μαθητές και Μαθήτριες

Βασικές Αρχές Τεχνητής Νοημοσύνης για Παιδιά

Μάθε για την ΤΝ και ανάπτυξε την ψηφιακή σου ικανότητα

Προτού χρησιμοποιήσεις συστήματα ή εφαρμογές ΤΝ χρειάζεται να μάθεις τι είναι και τι δεν είναι η ΤΝ. Η γνώση για την ΤΝ είναι απαραίτητη με σκοπό να είσαι σε θέση, όταν θα μπορείς να τη χρησιμοποιήσεις χωρίς επιβλεψη, να είσαι ικανός/ικανή να αποφασίσεις αν θα αξιοποιήσεις ή όχι συστήματα ΤΝ και πώς να τα διαχειριστείς χωρίς να κινδυνεύεις.

Η Ψηφιακή Ικανότητα και ο Γραμματισμός στην ΤΝ 📱 είναι η ικανότητα να χρησιμοποιήσεις τον ψηφιακό κόσμο με ασφάλεια και υπευθυνότητα χωρίς να παραβιάζονται τα δικαιώματά σου και των άλλων. Το να γνωρίζεις για την ΤΝ, τις προκλήσεις και ευκαιρίες της, είναι απαραίτητη ικανότητα του 21^{ου} αιώνα και αποτελεί μέρος της εκπαίδευσής σου. Τα συστήματα ΤΝ ίσως σε βοηθήσουν να δημιουργήσεις εικόνες, να γράψεις ιστορίες ή να βρεις ιδέες για τα μαθήματά σου, αλλά αυτό μπορεί να γίνεται με συστήματα και εφαρμογές που είναι κατάλληλα για την ηλικία σου. Είναι σημαντικό να γνωρίζεις ωστόσο ότι, τα συστήματα ΤΝ μπορεί να λειτουργήσουν και με επικίνδυνο ή βλαβερό τρόπο.

Ηλικιακά όρια και όροι χρήσης συστημάτων ΤΝ

Για τη χρήση συστημάτων ΤΝ από παιδιά, δηλαδή από οποιοδήποτε άτομο κάτω των 18 ετών, χρειάζεται «γονική συγκατάθεση».

Η ηλικία σου είναι καθοριστική στη χρήση συστημάτων ΤΝ. Εάν είσαι κάτω των 14 ετών, πρέπει να γνωρίζεις ότι ΔΕΝ επιτρέπεται η χρήση συστημάτων και εφαρμογών ΤΝ, χωρίς να υπάρχει ένας **ενήλικας διπλά σου** (ο/η εκπαιδευτικός σου ή οι γονείς σου) και αυτό θα πρέπει να περιορίζεται μόνο σε συστήματα που επιτρέπονται για την ηλικία σου ή τα επιτρέπει το σχολείο σου (δηλαδή τα επιτρέπει το ΥΠΑΙΘ).

Εάν είσαι 14-18 ετών πρέπει να γνωρίζεις ότι μπορείς να χρησιμοποιήσεις συστήματα ΤΝ **μόνο εάν έχεις «γονική συγκατάθεση»** και εάν οι όροι χρήσης του συστήματος ΤΝ επιτρέπουν τη χρήση του για την ηλικία σου.

Χρησιμοποιήσε την ΤΝ με καθοδήγηση και βοήθεια

Αν θα χρησιμοποιήσεις συστήματα ΤΝ πρέπει να έχεις καθοδήγηση και επιβλεψη από ενήλικες που γνωρίζουν για την ΤΝ. Ο/Η ενήλικας θα σε βοηθήσει να χρησιμοποιήσεις την ΤΝ με τον σωστό τρόπο. Επίσης, αν η ΤΝ κάνει όλη τη δουλειά σου -χωρίς να την ελέγξεις ή να την επεξεργαστείς εσύ-, δεν αναπτύσσεται η δημιουργικότητά σου και το πώς να σκέφτεσαι μόνος/μόνη σου.

Συμβουλές για σένα

Γραμματισμός Πληροφοριών, Δεδομένων και ΤΝ: Ζήτησε από τους/τις εκπαιδευτικούς σου υλικό, που έχει ετοιμαστεί από ειδικούς, για να μάθεις τις βασικές αρχές της ΤΝ. Θα πρέπει να μάθεις τι είναι η ΤΝ και τι δεν είναι ΤΝ, πώς λειτουργεί, πώς εξελίσσεται, ποιες είναι οι δυνατότητές της, ποιοι οι περιορισμοί και οι κίνδυνοί της, καθώς και πότε χρησιμοποιείται και πότε αποφεύγεται η χρήση της. Αν θα ψάξεις μόνος/μόνη σου σε βιβλία ή ιστοσελίδες φρόνησε να ελέγχεις ότι η πληροφόρηση αυτή είναι έγκυρη και από ειδικούς στον τομέα αυτό.

Κατάλληλη Αξιοποίηση: Ζήτησε από τους/τις εκπαιδευτικούς σου ενημέρωση και καθοδήγηση για τους ηλικιακούς και άλλους περιορισμούς και προκλήσεις των εργαλείων ΤΝ. Χρησιμοποιήσε εφαρμογές και συστήματα ΤΝ που σου προτείνονται από το σχολείο για σκοπούς που αφορούν στη μάθησή σου, και όχι επειδή είναι δημοφιλή.

Ηθική/Δεοντολογική Αξιοποίηση: Μην χρησιμοποιήσεις τις εφαρμογές ΤΝ για αντιγραφή ή εξαπάτηση, για παραγωγή προσβλητικού, βίαιου ή ψεύτικου περιεχόμενου. Να θυμάσαι ότι τα συστήματα ΤΝ «ανιχνεύουν» από πολλές και διαφορετικές πηγές, καθώς και από τα δικά μας δεδομένα, ώστε το αποτέλεσμα που παράγεται «ξεγελά» ότι είναι αυθεντικό (ενώ δεν είναι).

Κριτική Αξιολόγηση: Έλεγχε με προσοχή τις απαντήσεις των εφαρμογών ΤΝ και εξετάζε τις για πιθανές προκαταλήψεις. Δηλαδή μπορεί να δείχνουν προτίμηση σε κάτι ή κάποια ομάδα ανθρώπων, και να μην είναι δίκαιες. Επίσης, διασταύρωνε πληροφορίες και από άλλες αξιόπιστες πηγές (βιβλία, ιστοσελίδες που εμπιστεύεσαι ή προτείνονται από τους/τις εκπαιδευτικούς), για να καταλάβεις αν κάτι είναι λάθος ή αν δίνει στοιχεία που σε παραπλανούν, ώστε να καταπολεμήσεις την παραπληροφόρηση. Γενικότερα, να χρησιμοποιήσεις συστήματα ή εφαρμογές ΤΝ έχοντας στον νου ότι «εσύ διαπρεΐς τον εαυτό σου για σένα».

Τα συστήματα ΤΝ
δεν είναι άνθρωπος!

Είναι ψηφιακές τεχνολογίες
που εκπαιδεύονται
για να προτείνουν λύσεις
σε προβλήματα, να παράγουν
ψηφιακό περιεχόμενο...

Σημαντικές Επιστημονικές

Τι δεν είναι ΤΝ: Η ΤΝ δεν είναι άνθρωπος, δεν σκέφτεται, ούτε καταλαβαίνει όπως ο άνθρωπος και δεν έχει συναισθήματα ή συνείδηση. Δεν είναι εξυπη, παρόλο που συχνά μας παραπλανά ότι είναι.

Η ΤΝ δεν αντικαθιστά τις ανθρώπινες σχέσεις: Η αλληλεπίδραση με οποιοδήποτε σύστημα ΤΝ δεν μπορεί να αντικαταστήσει την ανθρώπινη αλληλεπίδραση και σύνδεση.

Η δική σου σκέψη και δημιουργία είναι ανεκτίμητη: Η ανεξάρτητη και κριτική σκέψη, καθώς και η ελεύθερη βούληση αποτελούν σημαντικές ικανότητες στην αλληλεπίδραση με τα συστήματα ΤΝ.

Η Λίστα Ελέγχου

Ο Γενικός Κανονισμός για τα Προσωπικά Δεδομένα στην Κύπρο²¹ αναφέρει ότι η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων επιτρέπεται από τον νόμο, εάν εσείς τα παιδιά είστε τουλάχιστον δεκαεπτά ετών (14) ετών.

Για κάθε παιδί ηλικίας κάτω των δεκαεπτά ετών (14) ετών, η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων χρειάζεται «γονική συγκατάθεση» που παρέχεται ή εγκρίνεται από τους γονείς ή τους κηδεμόνες σας.

Θυμίζουμε για τα συστήματα ΤΝ από παιδιά, δηλαδή για οποιοδήποτε άτομο κάτω των 18 ετών, χρειάζεται «γονική συγκατάθεση».

Γονείς, Κηδεμόνες, Φροντιστές/Φροντίστριες

Βασικές Αρχές που πρέπει να γνωρίζετε για την ΤΝ σε σχέση με τα παιδιά:

● **Η ΤΝ και τα συστήματά της είναι εργαλεία:** Όπως ένα βιβλίο ή ένας υπολογιστής, η ΤΝ και τα συστήματά της είναι εργαλεία που ίσως βοηθήσουν στη μάθηση, χωρίς αυτό να έχει τεκμηριωθεί επιστημονικά ακόμη. Σε κάθε περίπτωση, δεν είναι υποκατάστατο των εκπαιδευτικών και δεν μπορεί να αντικαταστήσει την ανθρώπινη επαφή και καθοδήγηση.

● **Ηλικιακοί περιορισμοί:** Οι εταιρείες ανάπτυξης συστημάτων ΤΝ και εφαρμογών της ορίζουν ηλικιακά όρια χρήσης, ώστε να συμμορφωθούν με κανονιστικά πλαίσια λειτουργίας τους. Για κάθε γονέα/κηδεμόνα/φροντιστή κριτήριο θα πρέπει να είναι οι κανονισμοί ή τα πλαίσια και οι συστάσεις του κράτους ή του σχολείου, που κύριο μέλημά τους είναι η προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών και η ασφάλειά τους, με βάση την ηλικία τους.

Στη βάση της πολιτικής που ισχύει για άλλα διαδικτυακά περιβάλλοντα μάθησης του ΥΠΑΝ¹ και επιπρόσθετα, λόγω ζητημάτων που αναφέρθηκαν στο κείμενο πολιτικής αναφορικά με τις ιδιαιτερότητες των συστημάτων ΤΝ, η «γονική συγκατάθεση» ισχύει για όλα τα παιδιά μέχρι την ηλικία των 18 ετών.

● **Επίβλεψη και Εποπτεία:** Τα παιδιά, ειδικά τα μικρότερα (κάτω των 14 ετών), χρειάζονται συστηματική καθοδήγηση, επίβλεψη και εποπτεία όταν χρησιμοποιούν τον ψηφιακό κόσμο, πόσο μάλλον όταν χρησιμοποιούν ή και αλληλεπιδρούν συνειδητά ή ασυνείδητα με συστήματα και εφαρμογές ΤΝ, τόσο στο σπίτι όσο και στο σχολείο.

● **Εγκυρότητα και αξιοπιστία:** Η ΤΝ και οι εφαρμογές της εκπαιδεύονται με δεδομένα, ώστε να προτείνουν λύσεις σε προβλήματα και να παράγουν περιεχόμενο. Συχνά κάνουν λάθη ή δίνουν πληροφορίες που πολύ συχνά είναι ανακριβείς ή αναληθείς. Γι' αυτό είναι σημαντικό τα παιδιά να μάθουν να σκέφτονται κριτικά και αφού μάθουν για την ΤΝ και τα ζητήματα δεοντολογίας και των επιπτώσεών της στον άνθρωπο και το περιβάλλον, να είναι σε θέση να την αξιοποιούν υπεύθυνα και με ασφάλεια. Εάν αξιοποιούν συστήματα ΤΝ, να ελέγχουν τα παράγωγά της με το να διασταυρώνουν πληροφορίες από έγκυρες και αξιόπιστες πηγές, για να μπορούν να αξιολογούν το παραγόμενο ψηφιακό περιεχόμενο που εντοπίζεται στα ψηφιακά περιβάλλοντα, καθώς και σε εφαρμογές ΤΝ σε σχέση με την ακρίβεια, την πληρότητα και την εγκυρότητά του.

● **Δικαιοσύνη, Διαφάνεια και Προκαταλήψεις:** Είναι σημαντικό το κράτι και οι θεσμοί, μέσα από πολιτικές και κανονισμούς, να παίρνουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε η ΤΝ, τα συστήματα και οι εφαρμογές της να διασφαλίζουν την ισότιμη πρόσβαση, καθώς και την χωρίς προκαταλήψεις και με διαφάνεια λειτουργία τους, κάτι που δεν θεωρείται ακόμα δεδομένο. Η Κύπρος, ως κράτος μέλος της ΕΕ, συμμορφώνεται και εφαρμόζει εθνικούς και ευρωπαϊκούς κανονισμούς που διασφαλίζουν τη δικαιοσύνη, τη διαφάνεια και την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων και της ευημερίας των πολιτών της στον ψηφιακό κόσμο (π.χ. AI ACT).

Ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία των Δεδομένων στην Κύπρο αναφέρει ότι «...η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι σύμφωνη εάν το παιδί είναι τουλάχιστον δεκατεσσάρων (14) ετών. Για παιδί ηλικίας κάτω των δεκατεσσάρων (14) ετών, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι σύμφωνη κατόπιν συγκατάθεσης που παρέχεται ή εγκρίνεται από το πρόσωπο που έχει τη γονική μέριμνα του παιδιού»².

Σημαντικές Επισημάνσεις:

● Τα συστήματα ΤΝ και οι εφαρμογές της είναι ψηφιακές τεχνολογίες που οι εταιρείες αναπτύσσουν με γοργούς ρυθμούς και πληθωρικό εύρος εφαρμογών. Όλοι ακόμη μαθαίνουμε για το τι είναι, τι δεν είναι, ποιες οι προκλήσεις της και πώς αυτή μπορεί να αξιοποιηθεί προς όφελος του ανθρώπου.

● Ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού και της οικογένειας παραμένει πολύ σημαντικός για την ανάπτυξη των παιδιών. Η ΤΝ και οι εφαρμογές της είναι μόνο ένα βοηθητικό μέσο και η εποπτεία της πρέπει να παραμένει στον άνθρωπο.

● Η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και της Ψηφιακής Ικανότητας (στάσεις, γνώσεις, δεξιότητες), που συμπεριλαμβάνει τον Γραμματισμό στην ΤΝ είναι απαραίτητες για να μπορέσουν τα παιδιά αλλά και οι ενήλικες να αξιοποιήσουν τον ψηφιακό κόσμο με αυτοπεποίθηση, ασφάλεια και σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα.

Συστάσεις - Τι μπορείτε να κάνετε:

➔ **Μάθετε για την ΤΝ:** Προσπαθήστε να μάθετε βασικά πράγματα για την ΤΝ και αν και πώς χρησιμοποιείται στην εκπαίδευση. Ενημερωθείτε για εφαρμογές που πιθανόν να χρησιμοποιούν τα παιδιά. Δεν χρειάζεται να γίνετε ειδικοί, αλλά μια γενική ιδέα θα σας βοηθήσει να επιβλέψετε και να καθοδηγήσετε καλύτερα τα παιδιά σας στηρίζοντας τον ρόλο της εκπαίδευσης. Η δική σας επαρκής ενημέρωση, θα σας βοηθήσει να αποφασίσετε αν θα συναινέσετε στη χρήση της ΤΝ για τα παιδιά σας.

➔ Γονική συγκατάθεση

● Για παιδιά κάτω των 14 ετών, ΔΕΝ συστήνεται η χρήση συστημάτων και εφαρμογών ΤΝ χωρίς εποπτεία από **ενήλικα** (εκπαιδευτικό, γονείς/κηδεμόνες/φροντιστές). Τα παιδιά 14-18 ετών μπορούν να αξιοποιούν συστήματα ΤΝ, **μόνο εάν δώσετε τη γονική σας συγκατάθεση και εάν οι όροι χρήσης του συστήματος ΤΝ επιτρέπουν τη χρήση του για την ηλικία των παιδιών.**

Λίστα Ελέγχου:

- ➔ Κατανοώ ότι η ΤΝ και οι εφαρμογές της είναι εργαλεία που μπορεί να αξιοποιηθούν για τη μάθηση των παιδιών μου, παρόλο που αυτό δεν έχει ακόμη τεκμηριωθεί επιστημονικά.
- ➔ Εκεί όπου γίνεται χρήση της ΤΝ και των εφαρμογών της χωρίς τη δική μου επίβλεψη και παρουσία, χρειάζεται να δώσω την συγκατάθεσή μου.
- ➔ Γνωρίζω ότι η ΤΝ και οι εφαρμογές της δεν αντικαθιστούν τον εκπαιδευτικό ή εμένα.

Επισημάνσεις

Το κείμενο αφορά όλους μας

Στελέχη Εκπαίδευσης, Εκπαιδευτικούς, Εκπαιδευτές, Μαθητές, Μαθήτριες, Γονείς, Κηδεμόνες, Φροντιστές/Φροντίστριες

- Τα στελέχη της εκπαίδευσης πρέπει να εστιάσουν στο
 - Κείμενο Πολιτικής
 - Κατευθυντήριες Γραμμές
 - Ζητήματα και | Συστάσεις | Λίστες Ελέγχου
- Οι εκπαιδευτικοί, μαθητές/ μαθήτριες, γονείς/κηδεμόνες/φροντιστές/φροντίστριες πρόσθετα εστιάζουν σε:
 - Κατευθυντήριες Γραμμές και Συστάσεις για την κάθε ομάδα ξεχωριστά
- Το κείμενο είναι ένα ζωντανό έγγραφο υπό συνεχή διαμόρφωση ανάλογα με τις διεθνείς, ευρωπαϊκές και εθνικές εξελίξεις, συστάσεις και οδηγίες.
- Ως Κείμενο Πολιτικής και Κατευθυντήριων Γραμμών, εδράζεται σε νόμους και κανονισμούς του κράτους και κάνει αναφορά σε αυτούς, και ίσως κριθεί ως ιδιαίτερα θεωρητικό.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ
ΓΙΑ ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ

**Τεχνητής
Νοημοσύνης**

ΣΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Επόμενοι Σχεδιασμοί

Σχέδιο Δράσης του ΥΠΑΝ για αξιοποίηση της ΤΝ στη Δημοτική και Μέση Εκπαίδευση

Προτεραιότητες

- Σχεδιασμοί και Δράσεις για εξειδικευμένη και πιο πρακτική αναφορά για την κάθε βαθμίδα εκπαίδευσης
- Εξειδικευμένη ενδυνάμωση και υποστήριξη των εκπαιδευτικών σε θέματα αξιοποίησης συστημάτων Τεχνητής Νοημοσύνης
- Ένταξη θεματικών ΤΝ στα Αναλυτικά Προγράμματα

Βασικοί Άξονες Γραμματισμού στην ΤΝ

- Μαθαίνοντας για την Τεχνητή Νοημοσύνη (Learning for AI)
ΓΝΩΣΕΙΣ | ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ | ΣΤΑΣΕΙΣ για τα συστήματα ΤΝ
- Μαθαίνοντας με την Τεχνητή Νοημοσύνη (Learning with AI)
Αξιοποίηση τεχνολογιών ΤΝ για υποστήριξη της διδασκαλίας & μάθησης
- Μαθαίνοντας Τεχνητή Νοημοσύνη (Learning AI)
μάθηση για ανάπτυξη συστημάτων, εργαλείων και εφαρμογών Τεχνητής Νοημοσύνης

Σας ευχαριστώ!

QR CODE
Κειμένου ?

